

Leerlingen optimaal volgen vanuit Passende Perspectieven voor rekenen

Handleiding

cito.nl



Leerlingen optimaal volgen vanuit Passende Perspectieven

Handleiding

Inhoud

Leerlingen optimaal volgen vanuit passende perspectieven voor rekenen	5
Verantwoording over het project Aan de slag met Passende Toetsing bij Passende Perspectieven	5
Passende toetsing bij passende perspectieven	6
De leerroutes van Passende Perspectieven	6
LVS en Groeimeter: een mooie combi	6
Plaatsing in een leerroute	7
Gebruik het LVS-leerlingrapport om in te schatten of 1F haalbaar is	7
• Mogelijkheid 1: de lijn voor niveau 1F is zichtbaar in het leerlingrapport	7
• Mogelijkheid 2: de lijn voor niveau 1F is zichtbaar in het leerlingrapport	7
Het beeld uit de LVS-toetsen combineren met andere gegevens	9
Vooruitgang zichtbaar maken	10
Leerlingen in een leerroute volgen met Groeimeter	10
Volgen met de toetsen van het Cito Volgsysteem	10
• Voor welk doel zijn LVS-toetsen geschikt?	10
• Waarvoor zijn LVS-toetsen minder geschikt?	11
Periodiek evalueren	12
Evalueren met LVS toetsen	12
Groei van de leerling in perspectief: LVS-toetsen	12
Evalueren met Groeimeter	12
Individuele streefdoelen	13
Zo kun je de LVS-toetsen gebruiken	13
• Focus op groei met hulp van LVS-toetsen: functioneringsniveaus	13
• Over functioneringsniveaus	13
• Vind de passende LVS-toets met hulp van de functioneringsniveaus	14
• Vind de passende LVS-toets met hulp van Groeimeter	14
• LVS categorieënanalyse voor inzicht per rekendomein	15
• Twee keer dezelfde LVS-toets maken?	15
• LVS-tussentoetsen	15
• Herhaalde afname	15
Vorderingen evalueren in Groeimeter	16
• Heeft de leerling minder doelen behaald dan verwacht?	16
• Heeft de leerling meer doelen behaald dan verwacht?	16
• Volgen met LVS versus volgen met Groeimeter	16
Beslissen over nieuwe leerdoelen	17
Beslissen over nieuwe leerdoelen met hulp van Groeimeter	17
Beslissen over nieuwe leerdoelen met hulp van de categorieënanalyse van de LVS-toetsen Rekenen-Wiskunde	17
Beslissen over nieuwe leerdoelen met hulp van de doorgaande lijnen van de LVS-toetsen Rekenen-Wiskunde	17
De LVS-toetsen en Groeimeter: een mooie combi	18
Adressen van webpagina's	19

Leerlingen optimaal volgen vanuit passende perspectieven voor rekenen

Verantwoording van het project Aan de slag met Passende Toetsing bij Passende Perspectieven

Aan de slag met Passende Toetsing bij Passende Perspectieven beschrijft hoe leerkrachten het leerdoelgerichte Groeimeter en het Cito Volgstelsel primair en speciaal onderwijs naast elkaar kunnen gebruiken. Om zo de vorderingen van leerlingen in een leerroute van Passende Perspectieven Rekenen goed te kunnen volgen. Leerkrachten krijgen optimaal inzicht in de vorderingen van hun leerlingen in een leerroute wanneer ze de reguliere toetsen van het Cito LVS en de leerdoelgerichte toetsing van Groeimeter samen inzetten.

Cito heeft dit project uitgevoerd met subsidie van het ministerie van OCW voor het project Passende Toetsing bij Passende Perspectieven. In dit project is onderzocht aan welke vormen van toetsing behoefte is voor leerlingen die werken in een leerroute van Passende Perspectieven Rekenen. En welke rol de toetsen van het Cito LVS daarin kunnen spelen.

Uit interviews met gebruikers van Passende perspectieven is gebleken dat zij leerdoelgericht willen toetsen. Om zo de vooruitgang van elke leerling binnen de eigen leerroute inzichtelijk te maken. Zowel S(BO)- en PO-scholen als V(S)O-scholen uitten deze wens. Ook gaven scholen aan daarnaast gebruik te willen (blijven) maken van de LVS-toetsen. Hiermee kan bijvoorbeeld het niveau van de leerling in perspectief gezet worden door toetsresultaten te vergelijken met het reguliere niveau.

Via een stappenplan op de website van cito.nl en in een handleiding leggen we uit hoe leerkrachten de toetsen van het Cito Volgstelsel primair en speciaal onderwijs en Groeimeter naast elkaar kunnen gebruiken bij leerlingen in een leerroute.

Passende toetsing bij Passende Perspectieven

Zitten in jouw klas ook leerlingen die aan het einde van de basisschool misschien het minimumniveau 1F niet halen? Voor deze leerlingen heeft SLO de leerroutes van Passende Perspectieven voor taal en rekenen ontwikkeld.

De leerroutes van Passende Perspectieven

Met de drie leerroutes van Passende Perspectieven (<https://slo/thema/meer/passende/po>) maak je keuzes in het leerstofaanbod. Jij als leerkracht bepaalt met behulp van doelenlijsten welke leerdoelen je wel en niet aanbiedt en op welk niveau. Maatwerk voor jouw leerlingen dus!

LVS en Groeimeter: een mooie combi

Juist omdat jouw leerstofaanbod maatwerk is, heb je behoefte aan betrouwbare instrumenten om jouw leerlingen goed te kunnen volgen. Instrumenten die je de juiste informatie geven over de vorderingen en groei van jouw leerlingen. Wanneer je de reguliere LVS-toetsen van het Cito Volgstelsel voor primair en speciaal onderwijs (www.cito.nl/lvs) en de leerdoelgerichte toetsing van het nieuwe instrument Groeimeter (www.cito.nl/groeimeter) samen inzet, krijg je optimaal inzicht. In deze handleiding beschrijven we hoe je dat het beste doet.

LVS-toetsen – voor het meten van algemene rekenvaardigheid	Groeimeter – voor grip op leerdoelen
✓ Vaardigheidstoetsen op vaste momenten in het schooljaar	✓ Beheersingstoetsen
✓ Op papier of digitaal	✓ Flexibel inzetten
✓ Toetst de reguliere leerdoelen; ook stof die de leerling nog niet is aangeboden	✓ 7 korte speelse online vragen per leerdoel
✓ Geeft inzicht bij plaatsing in een leerroute ✓ Laat zien waar jouw leerling staat ten opzichte van andere leerlingen	✓ Snel inzicht in welk leerdoel een leerling beheerst
✓ Verschillende soorten rapportages op alle niveaus (leerling, groep, school)	✓ Keuzehulp voor het kiezen van de juiste LVS-toets voor leerlingen met een leerroute
✓ Aangepaste versies voor leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte	✓ Voor de leerling: direct laten zien wat je al kunt

Plaatsing in een leerroute

Als je vermoedt dat een leerling het minimumniveau 1F aan het einde van de basisschool niet gaat halen, dan zet je een passende leerroute in. Het leerlingrapport van een LVS-toets helpt je om jouw keuze te onderbouwen.

Gebruik het LVS-leerlingrapport om in te schatten of 1F haalbaar is

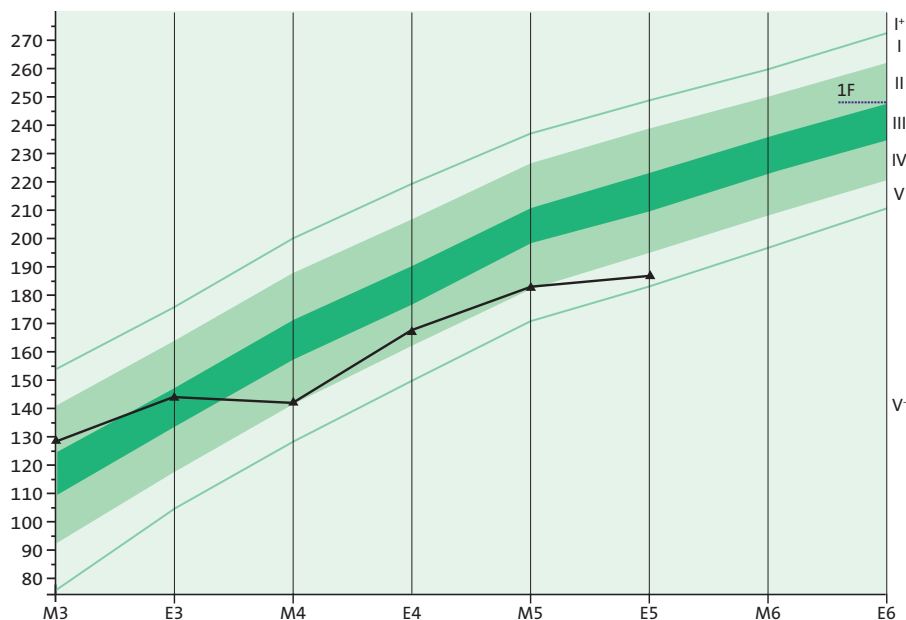
Het leerlingrapport van de LVS-toetsen brengt het niveau en de groei van de leerling in beeld. Het referentieniveau 1F komt ongeveer overeen met een vaardigheidsscore van 250 in de LVS-toetsen Rekenen-Wiskunde 3.0. Deze vaardigheidsscore ligt iets boven functioneringsniveau E6. Met het leerlingrapport maak je een inschatting of jouw leerling dit minimumniveau 1F in groep 8 kan behalen. Er zijn twee mogelijkheden om deze inschatting te maken, afhankelijk van wat er op het leerlingrapport zichtbaar is:

Mogelijkheid 1: de lijn voor niveau 1F is zichtbaar in het leerlingrapport	Mogelijkheid 2: de lijn voor niveau 1F is zichtbaar in het leerlingrapport
<ul style="list-style-type: none">• Vanaf een bepaalde vaardigheidsscore zie je het referentieniveau 1F als stippellijn in het leerlingrapport staan.• Om in te schatten of jouw leerling zich in de richting van de stippellijn ontwikkelt, trek je de ontwikkelingslijn van de leerling door. Hiervoor kun je de voorspelling in de balken gebruiken.• Het is belangrijk, dat jouw doorgetrokken lijn de stijging volgt die de leerling recent heeft laten zien.• Bedenk wel, dat als de ontwikkeling van jouw leerling langzamer gaat dan die van de meeste leerlingen, de ontwikkelingslijn vlakker is.• Het referentieniveau 1F ligt iets boven functioneringsniveau E6. Denk je dat jouw leerling dat niet kan halen? Overweeg dan om jouw leerling in een leerroute te plaatsen.	<ul style="list-style-type: none">• Als referentieniveau 1F nog niet zichtbaar is, vergelijk je de ontwikkelingslijn van jouw leerling met de ingetekende ontwikkelingslijnen.• Als de ontwikkelingslijn van je leerling meestijgt in de onderste lichtgroene baan die hoort bij normgroep IV, dan kan de leerling waarschijnlijk referentieniveau 1F halen.• Als de ontwikkelingslijn van jouw leerling meestijgt in de onderste witte baan die hoort bij normgroep V, dan is er een aanzienlijk risico dat de leerling 1F niet behaalt. Op moment M8 komt deze baan namelijk uit onder het niveau 1F.• Als de ontwikkelingslijn van je leerling geheel onder de ingetekende banen blijft, is referentieniveau 1F niet haalbaar wanneer de ontwikkeling op dezelfde voet verdergaat.

Leerlingrapport

Leerling: **Sari Bharatsi (5 - 5B)**
 Toets: **Rekenen-Wiskunde 3.0**

Vergelijking: **Alle leerlingen**



Afname datum	Jaar groep	Taak	Toetsscore / Vaard.score	Score interval	Niveau norm. cor.
28-01-2018	3	M3	43 / 127	117:137	II
24-06-2018	3	E3	42 / 143	135:152	III
29-01-2019	4	M4	31 / 141	134:147	IV
24-06-2019	4	E4	32 / 166	160:173	IV
01-02-2020	5	M5	30 / 181	175:187	V
04-07-2020	5	E5	37 / 186	180:191	V

Grafiek leerlingrapport

Kijk naar de grafiek van Sari's groei in Rekenen-Wiskunde. Sari's ontwikkeling liet al eerder een trage groei zien op meetmoment M4. Eind groep 5 is de ontwikkeling zorgelijk: Sari's vaardigheidsscore bevindt zich in de onderste helft van de baan die hoort bij normgroep V. Al sinds meetmoment E4 vlakt de groei wat af. Daaraan zie je, dat de lage score op meetmoment E5 niet een "tijdelijke" dip is. Dit betekent dat er een aanzienlijke kans is, dat Sari's rekenontwikkeling niet gaat uitkomen op niveau 1F.

Goed om te weten

Het Cito Volgstelsel kent naast het reguliere leerlingrapport ook een alternatief leerlingrapport. Het alternatief leerlingrapport geeft inzicht in toetsscore, vaardigheidsscore en niveau zonder directe vergelijking met de groei die we verwachten bij de reguliere leerlingen.

Het beeld uit de LVS-toetsen combineren met andere gegevens

Je plaatst een leerling nooit uitsluitend op basis van de LVS-toetsen in een leerroute. Dat doe je altijd door de resultaten op de LVS-toetsen te combineren met wat je nog meer weet over de leerling.

Is de oorzaak van de achterstand tijdelijk, of kun je compenseren met hulpmiddelen? Is er een domeinspecifiek probleem, zoals dyscalculie, of is er over de hele linie een achterstand? Zijn er compenserende factoren, zoals een hoge intelligentie? In het artikel 'Een passende leerroute voor leerlingen in het SBO*' lees je, (naast informatie over Keuzewijzer) welke factoren je kunt laten meewegen.

* <https://citolabgroeimeter.wixsite.com/hoewerktgroeimeter>

Vooruitgang zichtbaar maken

De combinatie van de informatie uit de toetsen van het Cito Volgsysteem én leerdoelgericht volgen met Groeimeter geeft je inzicht in de vorderingen van je leerlingen in hun leerroute.

Leerlingen in een leerroute volgen met Groeimeter

Het online-instrument Groeimeter (cito.nl/groeimeter), waarmee je grip krijgt op de leerdoelen van je leerlingen, integreer je snel en eenvoudig in je onderwijs. Na elk aangeboden leerdoel beantwoordt een leerling online 7 vragen.

Na afname zien jij en jouw leerling direct of het leerdoel behaald is. En dat niet alleen: jullie zien samen ook welke vragen goed gingen, en welke nog niet. Als je in Groeimeter een leerroute hebt ingepland in, zie je ook meteen wat het volgende leerdoel is.

In de animatie Leerlingscherm - Het resultaat van een toets bekijken zie je hoe je leerling in Groeimeter ziet of hij het leerdoel heeft behaald.

Jij ziet diezelfde resultaten in het leerkrachtscherm, samen met de resultaten van de voorgaande leerdoelen. Je kunt van individuele leerlingen de voortgang in een leerroute ook in detail bekijken.

Volgen met de toetsen van het Cito Volgsysteem

Met de LVS-toetsen kun je periodiek de algemene vaardigheid op een leergebied meten. Deze toetsen gaan uit van de gemiddelde groei van reguliere leerlingen binnen een leerjaar. De toetsinhoud is gerelateerd aan het reguliere aanbod.

Het is goed om je te realiseren dat leerlingen met een leerroute niet altijd reguliere lesstof aangeboden krijgen. En dat daarom de LVS-toetsen soms minder geschikt zijn voor jouw leerlingen.

Voor welk doel zijn LVS-toetsen geschikt?

LVS-toetsen zijn heel geschikt om de rekenvaardigheid van jouw leerling in perspectief te plaatsen. De resultaten op de toetsen geven aan welk niveau je leerling heeft behaald. Je ziet ook of de leerling vooruit is gegaan ten opzichte van vorige toetsmomenten. En hoe het resultaat en de groei zich verhouden ten opzichte van andere leerlingen. Gebruik hiervoor de rapportages van de LVS-toetsen. De LVS-toetsen zijn bij uitstek geschikt om op vaste momenten per jaar te kijken hoe je leerling ervoor staat.

Daarbij is het belangrijk je te realiseren, dat het niet zinvol is om leerlingen een toets voor te leggen waarin veel opgaven voorkomen waarvan de inhoud nog niet is aangeboden. Zowel het Cito Volgsysteem als Groeimeter bieden hulpmiddelen om de LVS-toets te kiezen die zo goed mogelijk aansluit bij de aangeboden leerstof.

TIP: In de volgende stap *Periodiek Evalueren* lees je hoe je optimaal gebruik kunt maken van de LVS-toetsen *Rekenen-Wiskunde*.

Waarvoor zijn LVS-toetsen minder geschikt?

Leerlingen binnen een leerroute krijgen meestal niet alle reguliere leerstof aangeboden. Daardoor sluit de toets minder goed aan op het aangepaste lesaanbod. Sommige leerlingen krijgen bijvoorbeeld een deel van de leerstof aangeboden op een ander moment, of op een ander handelingsniveau. En sommige leerdoelen worden helemaal niet aangeboden. Om een leerling gedetailleerd te volgen in zijn eigen leerlijn is een leerdoelgericht systeem als *Groeiometer* beter op zijn plaats.

Periodiek evalueren

Als leerkracht wil je weten hoe jouw leerlingen groeien en of jouw onderwijs z'n vruchten afwerpt. Dit doe je voor elke leerling ongeacht leerroute, methode of hulpmiddelen.

De combinatie van de informatie uit de toetsen van het Cito Volgsysteem én leerdoelgericht volgen met Groeimeter geeft je inzicht in de vorderingen van je leerlingen in hun leerroute.

Zo zie je of jij je leerstofaanbod moet bijstellen of niet.

Evalueren met LVS toetsen

Met de LVS-toetsen die je op vaste momenten in het schooljaar inzet, krijg je betrouwbaar inzicht in de ontwikkeling van jouw leerlingen. Je ziet of jouw leerlingen de gestelde tussen- en einddoelen kunnen halen en hoe ze zich ontwikkelen ten opzichte van leeftijd- en groepsgenoten.

Groei van de leerling in perspectief: LVS-toetsen

- Je kunt een LVS-toets inzetten om het algemene rekenniveau van jouw leerling te bepalen of om te bepalen of jouw leerling voldoende groeit.
- Ook krijg je met de LVS-toetsen een realistisch beeld van waar de leerling staat ten opzichte van medeleerlingen.
- De toetsen van het Cito Volgsysteem bieden informatieve rapportages voor leerlingen met een achterstand.
- Met de categorieënanalyse zie je of de gemaakte keuzes in het leerstofaanbod terugkomen in de prestaties op de verschillende rekendomeinen.
- Met de functioneringsniveaus in het alternatieve leerlingrapport krijg je de groei van de leerling in beeld.
- Je kunt de functioneringsniveaus ook gebruiken om de best passende LVS-toets te kiezen voor de leerling.
- Ook Groeimeter kan helpen bij het kiezen van de best passende toets.

Evalueren met Groeimeter

Met Groeimeter (cito.nl/groeimeter) kijk je welke leerdoelen een leerling al beheerst en wat de volgende leerdoelen zijn. Groeimeter bevat een overzicht van alle leerdoelen horend bij een regulier leerjaar (Oriënteren - leerdoelen op groep of domein filteren). Deze leerdoelen (download de leerdoelen op <https://slo.nl/thema/meer/passende/po/rekenen>) zijn geformuleerd door SLO. Daar kun je de door jouw leerling behaalde doelen mee vergelijken.

Vooraf in leerroute 1 kan dat een houvast bieden. In deze leerroute volgt de leerling immers vaak grotendeels het reguliere aanbod. Je kunt dan kijken of de vorderingen van jouw leerling op de leerroute ongeveer overeenkomen met de vorderingen van de reguliere groep.

Voor leerlingen in leerroute 2 en 3 moet je een meer individuele inschatting maken.

Individuele streefdoelen

Jij als leerkracht of IB'er bepaalt de individuele streefdoelen voor een bepaalde periode. Veel hangt daarbij af van de groeimogelijkheden van de leerling en van het leertempo.

Zo kun je de LVS-toetsen gebruiken

Focus op groei met hulp van LVS-toetsen: functioneringsniveaus

Met het Alternatief leerlingrapport van het Cito Volgsysteem 3.0 focus je op de groei in algemene rekenvaardigheid, zonder de leerling direct in te delen in een normgroep (I t/m IV of A t/m E) die hoort bij zijn leerjaar. Het rapport laat groei zien door functioneringsniveaus te gebruiken

Over functioneringsniveaus

Het functioneringsniveau is het niveau waarop de gemiddelde leerling op het toetsmoment presteert. Als bijvoorbeeld Justin in groep 7 een vaardigheidsscore heeft van 228 dan is dat lager dan gemiddeld. Maar we willen niet alleen weten dat Justin een lager rekenniveau heeft dan zijn medeleerlingen – we willen ook weten op welk niveau Justin dan wél functioneert. De gemiddelde leerling haalt vaardigheidsscore 228 op toetsmoment M6. M6 is dus het functioneringsniveau van Justin. Het alternatieve leerlingrapport geeft dit aan.

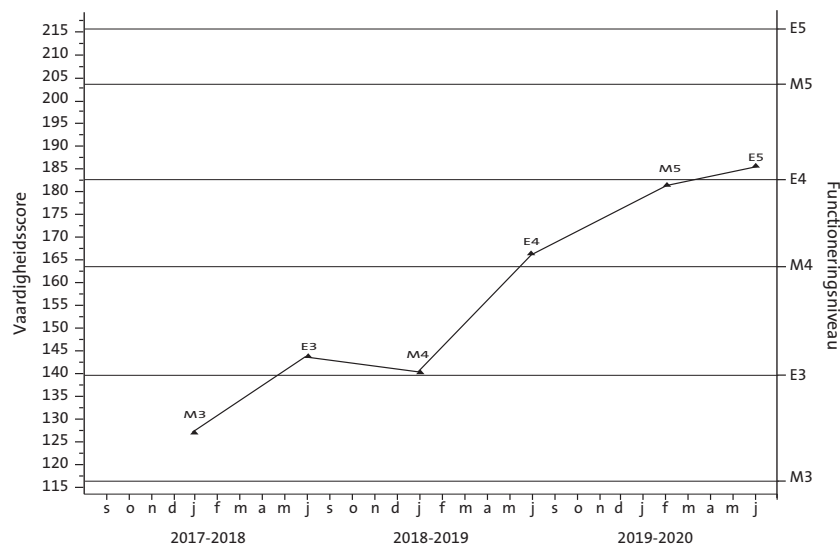
Voorbeeld van een alternatief leerlingrapport

Alternatief leerlingrapport

Leerling: Sari Bharatsi (5 - 5B)

Vergelijking: Alle leerlingen

Toets: Rekenen-Wiskunde 3.0



Afname datum	Leeftijd jr-mnd	Jaar groep	Taak	Toetsscore / Vaard.score	Score interval	Func. niveau
28-01-2018	8-07	3	M3	43 / 127	117:137	M3E3
24-06-2018	9-00	3	E3	42 / 143	135:152	E3
29-01-2019	9-07	4	M4	31 / 141	134:147	E3
24-06-2019	10-00	4	E4	32 / 166	160:173	M4
01-02-2020	10-08	5	M5	30 / 181	175:187	E4
04-07-2020	11-01	5	E5	37 / 186	180:191	E4

Toelichting

In het Alternatief leerlingrapport van Sari zie je dat zij groeit in Rekenen-Wiskunde; de ontwikkelingslijn gaat omhoog. In de tabel onder grafiek zie je in de laatste kolom welk functioneringsniveau Sari behaalt op de toetsen. Daaraan zie je dat haar groei minder snel gaat in vergelijking met een reguliere leerling.

Vind de passende LVS-toets met hulp van de functioneringsniveaus

Het is voor alle leerlingen belangrijk dat je een toets aanbiedt die aansluit op hun niveau. Je kunt beter een andere toets aanbieden als het functioneringsniveau van de leerling meer dan een jaar afwijkt van het niveau van de toets. Dat noemen we Toetsen op maat*. Bij veel leerlingen in een leerroute van Passende Perspectieven is dit het geval.

Bovendien is het maken van een veel te moeilijke toets ontmoedigend. Het is niet alleen een vervelende ervaring, het maakt ook de toetsuitslag minder betrouwbaar.

Heb je al een LVS-toets afgenomen? Bekijk dan welk functioneringsniveau daaruit is gekomen. Gebruik dit functioneringsniveau als uitgangspunt om een toets te kiezen voor het volgende toetsmoment. Heeft een leerling bijvoorbeeld functioneringsniveau E4 gehaald, overweeg dan voor het volgende toetsmoment de toets E4M5 of M5 af te nemen. Jouw keuze hangt af van jouw inschatting over de voortgang van de leerling in het afgelopen half jaar.

Vind de passende LVS-toets met hulp van Groeimeter

Via Groeimeter vind je welke LVS-toets bij het niveau van jouw leerling past. In Groeimeter zijn de leerdoelen gekoppeld aan de LVS-toetsen.

Je gebruikt de koppeling om te bepalen in welke LVS-toets de meeste van de behaalde leerdoelen voorkomen. Het is immers belangrijk dat een LVS-toets aansluit bij het niveau van jouw leerling. En dat de inhoud van de toets zo veel mogelijk aansluit bij de aangeboden lesstof.

Goed om te weten

Wanneer je een LVS-toets van een lager niveau inzet, krijg je behalve de reguliere niveaubepaling ook een **vertaling naar de vaardigheidsscore** behorend bij de toets die bij het leerjaar van jouw leerling past. Bij een lager functioneringsniveau is deze vertaalde score nauwkeuriger dan wanneer je jouw leerling een te moeilijke toets had voorgelegd. Door zo op maat te toetsen zie je vooruitgang, die anders verborgen zou blijven.

Voorbeeld vertaling naar de vaardigheidsscore

Afname datum	Jaar groep	Taak	Toetsscore / Vaard.score	Score interval	Niveau norm. cor.
16-01-2016	3	M3-digi	29 / 108	102:115	IV
13-06-2016	3	E3-digi	33 / 135	128:142	III
20-01-2017	4	M4-digi	43 / 165	158:173	III
22-06-2017	4	E4-digi	33 / 171	165:178	IV
18-01-2018	5	M5-digi	25 / 175	169:181	V
16-06-2018	5	E5-digi	37 / 185	180:191	V
08-02-2019	6	M6-digi	24 / 186	180:191	V
07-06-2019	6	M6-digi	36 / 202	197:207	V → V
24-01-2020	7	M6-digi	41 / 206	202:211	V → V
07-06-2020	7	E6	54 / 228	223:232	IV → V

* https://www.cito.nl/-media/files/vo-en-po/cito_flyer

Toelichting

Op meetmoment M6, E6 en M7 is Justin de toets M6 voorgelegd. Zijn score viel toen in de normgroep V- en V – normen behorend bij deze toetsen. Op meetmoment E7 maakt Justin een iets moeilijker toets: E6. De score van Justin valt nu in normgroep IV. Als Justin de te moeilijke toetsen had gemaakt die hoorden bij het meetmoment van zijn groep, was deze groei niet goed zichtbaar geweest in de normscore.

LVS categorieënanalyse voor inzicht per rekendomein

Wil je meer inzicht in hoe de leerling presteert op verschillende rekendomeinen? Gebruik dan de categorieënanalyse. De categorieënanalyse in Computerprogramma LOVS houdt onder andere rekening met hoe moeilijk elke opgave is. In de uitslag van de analyse zie je, of jouw leerling op alle rekendomeinen volgens het verwachte patroon scoort, of dat er één of meerdere domeinen afwijken. Zo zie je bijvoorbeeld of een domein waarvan je een aantal leerdoelen niet hebt aangeboden zwakker is dan de andere domeinen. Of dat een ander domein nu juist positief opvalt. In het artikel 'Haal alles uit de toets' vind je duidelijke informatie over de categorieënanalyse*. Je vindt dit door op cito.nl te zoeken op 'Haal alles uit de toets'.

Twee keer dezelfde LVS-toets maken?

‘Liever niet’, zeggen de toetsdeskundigen van Cito, ‘want we weten niet wat het ‘leereffect’ is bij de toetsen’. Bij leerlingen die geringe groei laten zien, ontkom je er soms niet aan. De LVS-toetsen van het Cito Volgsysteem 3.0 bieden je ook de mogelijkheid om een tussentoets af te nemen. Met de nieuwste toetsen vanaf het Cito Volgsysteem 4.0 kun je flexibel toetsen. Je bepaalt dan zelf wie je wanneer welke toets voorlegt.

LVS-tussentoetsen

Het Cito Volgsysteem 3.0 bevat naast toetsen voor de standaard toetsmomenten, Midden en Einde leerjaar, ook tussentoetsen. Wanneer je voor een leerling inschat dat er sinds de afname van toets M5 slechts geringe groei is geweest, dan is de tussentoets M5E5 een goed alternatief. Ook voor leerlingen met het functioneringsniveau M5 die niet M5 als laatste toets gemaakt hebben, kun je kiezen voor de tussentoets E4M5 of M5E5. E4M5 is net iets gemakkelijker, M5E5 is net iets moeilijker dan M5.

Herhaalde afname

Als een leerling zeer geringe groei laat zien en alle toetsen op het geschikte niveau al eens heeft gemaakt, dan kun je besluiten om eenzelfde toets nog eens af te nemen.

Goed om te weten

- Zet een toets niet voor de tweede keer in als je de toets hebt nabesproken of in delen geoefend. De toetsresultaten zijn dan niet meer betrouwbaar.
- Als een leerling de vorige keer een naar gevoel had bij de toets, dan kunnen de uitkomsten van een tweede afname minder betrouwbaar zijn omdat de leerling denkt dat het hem toch niet lukt.

Straks flexibel afnemen met de LVS-toetsen 4.0

“De toetsen van het Cito Volgsysteem primair en speciaal onderwijs 4.0 kun je binnen een zeer ruim tijdvak afnemen. Ruimere afnameperiodes maken het mogelijk om bij leerlingen die grotendeels meelopen met de reguliere groep, dezelfde toets af te nemen op een iets later moment.

* in: Volgens Bartjens jaargang 35 2015/2016 nummer 5.

Vorderingen evalueren in Groeimeter

In Groeimeter bekijk je de vorderingen van de leerling in zijn eigen leerroute op het niveau van leerdoelen (Voortgang van een leerling bekijken op: citolabgroeimeter.wixsite.com/hoewerktgroeimeter). Groeimeter geeft niet aan hoe goed leerlingen deze doelen beheersen in vergelijking met andere leerlingen.

Heeft de leerling minder doelen behaald dan verwacht?

Ga dan na welke doelen dat precies zijn, en wat de oorzaak kan zijn waardoor ze niet zijn behaald. Daarbij is het handig dat je in Groeimeter van elk getoetst leerdoel handig in beeld kunt krijgen welke opgaven niet goed zijn gemaakt. Het kan heel zinvol zijn om samen met de leerling deze opgaven terug te kijken, zodat je diagnostische vragen kunt stellen. Met de diagnostische informatie kun je vervolgens beslissen over nieuwe leerdoelen.

Heeft de leerling meer doelen behaald dan verwacht?

Dan kun je de leerlijn van de leerling uitbreiden volgens de methodiek van Passende Perspectieven, en dus een aantal doelen uit het reguliere aanbod toevoegen. In de doelenlijsten van Passende Perspectieven zie je welke doelen hiervoor het eerst in aanmerking komen.

Volgen met LVS versus volgen met Groeimeter

LVS-toetsen – voor het meten van algemene rekenvaardigheid	Groeimeter – voor grip op leerdoelen
√ Vaardigheidstoetsen op vaste momenten in het schooljaar	√ Beheersingstoetsen
√ Op papier of digitaal	√ Flexibel inzetten
√ Toetst de reguliere leerdoelen; ook stof die de leerling nog niet is aangeboden	√ 7 korte speelse online vragen per leerdoel
√ Geeft inzicht bij plaatsing in een leerroute √ Laat zien waar jouw leerling staat ten opzichte van andere leerlingen	√ Snel inzicht in welk leerdoel een leerling beheerst
√ Verschillende soorten rapportages op alle niveaus (leerling, groep, school)	√ Keuzehulp voor het kiezen van de juiste LVS-toets voor leerlingen met een leerroute
√ Aangepaste versies voor leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte	√ Voor de leerling: direct laten zien wat je al kunt
√ Aangepaste versies voor leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte	

Beslissen over nieuwe leerdoelen

Heb jij in beeld welk rekenniveau jouw leerling met een leerroute heeft, of weet je welke leerdoelen jouw leerling beheerst? Dan wil je weten wat jouw volgende stap in het leerstofaanbod is. Ook daarvoor kun je zowel Groeimeter als de LVS-toetsen gebruiken.

Beslissen over nieuwe leerdoelen met hulp van Groeimeter

Na elk aangeboden leerdoel kun je jouw leerling een klein toetsje (7 speelse online vragen) laten maken. Zo integreer je Groeimeter in je onderwijs en monitor je terwijl jouw leerling een passende leerroute aflegt. Als je de doelen van de leerroute van tevoren hebt geselecteerd, zie je na het behalen van een doel direct wat het volgende leerdoel is.

Als in de evaluatie is gebleken dat één of meer leerdoelen niet zijn behaald, neem jij als leerkracht of IB'er de beslissing om al dan niet verder te investeren in dit leerdoel. Daarbij speelt diagnostische informatie over jouw leerling een rol. Wat heeft de leerling nodig om dit doel alsnog te behalen?

Daarnaast kun je afwegen hoe belangrijk het is in dit rekendoel te investeren. De doelenlijsten van Passende Perspectieven en Groeimeter bieden daarvoor relevante informatie. In de doelenlijsten zijn de leerdoelen aangeduid als “investeren”, “wel investeren, maar niet te veel” of “niet investeren”.

Tip: In Groeimeter vind je een overzicht van alle leerdoelen per rekendomein.

Beslissen over nieuwe leerdoelen met hulp van de categorieënanalyse

Met de categorieënanalyse van de LVS-toetsen Rekenen-Wiskunde zie je of bepaalde rekendomeinen achterblijven, vergeleken met andere. Zo zie je bijvoorbeeld of een domein waarvan je een aantal lesdoelen niet hebt aangeboden zwakker is dan de andere domeinen. Of dat een ander domein nu opvalt. Deze informatie kun je meenemen in de beslissing over nieuwe rekendoelen.

- Is het patroon conform de verwachting binnen de gekozen leerroute? Dan kun je besluiten op dezelfde voet door te gaan.
- Is het niveau binnen een rekendomein lager dan je zou verwachten? Kijk dan waar dat aan ligt, bijvoorbeeld met een diagnostisch gesprekje.

Beslissen over nieuwe leerdoelen met hulp van de doorgaande lijnen van de LVS-toetsen Rekenen-Wiskunde

Heeft jouw leerling een toets Rekenen-Wiskunde gemaakt? Dan kun je in een analyse van de opgaven nagaan welke soort opgaven op instructieniveau liggen.

In elke toetshandleiding is voor elk rekendomein een grafiek opgenomen. In deze grafiek zie je voor elke opgave bij welke vaardigheidsscore leerlingen die opgave in het algemeen beheersen.

Zo krijg je met de vaardigheidsscore van jouw leerling inzicht in welke opgaven jouw leerling waarschijnlijk beheerst, en welke opgaven op instructieniveau liggen.

Meer weten? Zie hoofdstuk 6 van de handleiding Rekenen-Wiskunde 3.0, onder het kopje Werken met de doorgaande lijnen Rekenen-Wiskunde.

De LVS-toetsen en Groeimeter: een mooie combi

Juist omdat jouw leerstofaanbod maatwerk is, heb je behoefte aan betrouwbare instrumenten om jouw leerlingen goed te kunnen volgen. Instrumenten die je de juiste informatie geven over de vorderingen en groei van jouw leerlingen. Wanneer je de reguliere toetsen van het Cito Volgstelsel primair en speciaal onderwijs en de leerdoelgerichte toetsing van het nieuwe instrument Groeimeter samen inzet, krijg je optimaal inzicht.

Adressen van webpagina's

online handleiding: www.cito.nl/passende-perspectieven

drie leerroutes van Passende Perspectieven: www.slo.nl/thema/meer/passende/po

LVS-toetsen van het Cito Volgsysteem voor primair en speciaal onderwijs:
www.cito.nl/lvs

het nieuwe instrument Groeimeter: www.cito.nl/groeimeter

Cito

Amsterdamseweg 13
6814 CM Arnhem
Postbus 1034
6801 MG Arnhem
T (026) 352 11 11

Fotografie: Gijs Versteeg

